

Sygn. akt III AUa 1713/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazur SA Michał Bober
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 r. w Gdańsku

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 lipca 2016 r., sygn. akt VIIIU 835/16

oddala apelację.

SSA Barbara Mazur SSA Maciej Piankowski SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUa 1713/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony A. G. odwołał się od decyzji pozwanego organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 09.02.2016 r., którą odmówiono mu prawa do emerytury pomostowej, gdyż nie posiada 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach (uwzględniono jedynie 13 lat, 3 miesiące i 12 dni) oraz z uwagi na nierozwiązanie przez ubezpieczonego stosunku pracy. Pozwany wskazał, że nie uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach okresów od 06.06.1989 r. do 26.03.1990 r. oraz od 16.11.1990 r. do 18.08.1991 r. z tytułu zatrudnienia na statkach obcych bander za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w W., ponieważ nie był delegowany do pracy za granicą przez pracodawcę polskiego lub zarejestrowanego w Polsce, a jedynie przez firmy, które zajmowały się kierowaniem polskich marynarzy do pracy za granicą u obcych armatorów. W okresach tych nie był ponadto związany stosunkiem pracy z firmą kierującą do pracy za granicą, a zatem firmy tej nie można uznać zarówno za płatnika składek jak i za

podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń dotyczących wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił również okresu od 01.07.2002 r. do 31.10.2007 r. z tytułu podlegania ubezpieczeniu dobrowolnemu.

Ubezpieczony wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, iż pracując na statku w żegludze morskiej wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 25.07.2016 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od 01.11.2015 r. oraz stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

Ubezpieczony (ur. (...)) w dniu 24.11.2015 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową. Nie pozostawał wówczas w stosunku pracy.

W toku postępowania przed ZUS ubezpieczony udowodnił 25 lat, 1 miesiąc i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 13 lat, 3 miesiące i 12 dni stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, albowiem nie udokumentował on wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W okresie od 06.06.1989 r. do 26.03.1990 r. oraz od 16.11.1990 r. do 18.08.1991 r. za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w W. oraz w okresie od 01.07.2002 r. do 31.10.2007 r. ubezpieczony był zatrudniony u armatorów zagranicznych na stanowisku kucharza na statkach żeglugi morskiej. W tym czasie ubezpieczony osobiście stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako członek załóg statków, na których był zatrudniony.

Za powyższe okresy została odprowadzona za ubezpiezonego składka na ubezpieczenie społeczne oraz Fundusz Pracy. Podstawę wymiaru składek stanowiło przeciętne wynagrodzenie w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce.

W okresie od 01.07.2002 r. do 24.08.2007 r. oraz od 25.08.2007 r. do 31.10.2007 r. ubezpieczony dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne, wykonując pracę kucharza na statkach bandery armatorów zagranicznych.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie, jako zasadne, zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podał, że okoliczności faktyczne ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w toku postępowania. Treść i autentyczność dokumentów nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony. Dokumentom prywatnym Sąd ten przyznał walor wiarygodności w rozumieniu art. 245 k.p.c., zaś dokumentom urzędowym – moc dowodową zgodnie z art.244 k.p.c.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 965 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5 – 12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31.12.1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5 – 9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 01.01.1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31.12.2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 49 cyt. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1) po dniu 31.12.2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony na dzień złożenia wniosku ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie pozostawał w stosunku pracy na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową.

Spór koncentrował się na kwestii spełniania przez ubezpieczonego przesłanki posiadania na dzień wejścia ustawy o emeryturach pomostowych w życie, tj. na dzień 01.01.2009 r. co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wynikającej z art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 2 i 3 w/w ustawy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że dla oceny tej przesłanki kluczowa jest odpowiedź na pytanie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresach zatrudnienia u armatorów zagranicznych w spornych okresach podlega zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w świetle treści art. 49 pkt 3 cyt. ustawy nie ulega wątpliwości, że przesłankę tą analizować należy przez pryzmat przepisów art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. wyroki SN: z 13.03.2012 r., II UK 164/11, LEX nr 1171289 i z 04.09.2012 r., I UK 164/12, LEX nr 1284720).

Pozwany uwzględnił ubezpieczonemu, przypadające przed dniem 01.01.2009 r., okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 cyt. ustawy w wymiarze 13 lat, 3 miesięcy i 12 dni.

Sporny pozostaje okres od 06.06.1989 r. do 26.03.1990 r. oraz od 16.11.1990 r. do 18.08.1991 r.

W aktach organu rentowego znajduje się zaświadczenie, z którego wynika, iż w spornych okresach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach na statkach morskich w żegludze międzynarodowej jako członek załogi, a zatem pracę, o której mowa w poz. 4, działu VIII, wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm., nazywanego dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego) oraz zgodnie z wykazem stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z 15.08.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej, nazywanego dalej zarządzeniem resortowym.

Za sporny okres (...) sp. z o.o. w W. opłaciła za ubezpieczonego obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne.

Organ rentowy zakwestionował ww. zaświadczenie, z którego wynika, iż ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazując, że podmiotu, który wystawił te zaświadczenie nie można uznać za płatnika składek, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i za podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń na podstawie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy zauważył, że art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych definiuje jako płatnika składek pracodawcę (o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585 ze zm.), wyłącznie w kontekście wprowadzonego ustawą pomostową obowiązku uiszczania składki na Fundusz Emerytur Pomostowych (art. 29 i art. 35-40 ustawy o emeryturach pomostowych). W związku z tym obowiązkiem, od dnia 01.01.2009 r. płatnik składek musi prowadzić wykaz stanowisk pracy na których wykonywana jest praca w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze oraz prowadzić ewidencję pracowników wykonujących takie prace, za których jest zobowiązany odprowadzać składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych (art. 41 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych).

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że skoro art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, definiuje pojęcie płatnika składek na Fundusz Emerytur Pomostowych na potrzeby ich poboru, a obowiązek składkowy powstał od 01.01.2009 r. to błędne jest stanowisko, iż przepis ten ma zastosowanie do kwalifikacji pracy w warunkach szczególnych przypadającej przed dniem 01.01.2009 r.

Brak podstaw do stosowania art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych do stanów sprzed dnia 01.01.2009 r. wynika także z porównania jego konstrukcji z normą zawartą w art. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, w której prawodawca wyraźnie wskazał, iż za pracownika należy uważać nie tylko ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2 lit. a i ust. 6 pkt 2 ustawy systemowej, podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, ale także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu pracy w warunkach szczególnych podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu. Z powyższego wynika, iż gdyby ustawodawca, chciał objąć zakresem normy art. 2 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych inne, niż wymienione w nim podmioty bądź „rozszerzyć” zakres czasowy jego stosowania to wyraźnie dałby temu wyraz w przepisie.

Odnosząc się do art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych Sąd Okręgowy wskazał, że przepis ten wszedł w życie z dniem 01.01.2009 r., a zatem nie znajduje zastosowania do zaświadczeń o okresach pracy w warunkach szczególnych przypadających przed tą datą. Tym samym art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych nie daje podstaw do podważania miarodajności świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionych przez (...) sp. z o.o. w W..

Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko, zgodnie z którym zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych, zależy od uznania tych okresów za okresy składkowe (por. wyroki SN: z 05.03.2003 r., II UK 196/02, LEX nr 78191 i z 01.06.2010 r., II UK 5/10, LEX nr 589882).

Od listopada 1985 r., gdy jednoznacznie został uregulowany obowiązek i zasady pokrywania (refundowania) składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce za pracowników skierowanych do pracy za granicą, okresy zatrudnienia u pracodawców zagranicznych mogą być uznane za składkowe okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w Polsce na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm., nazywanej dalej ustawą emerytalną), jeżeli zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce (por. uzasadnienie wyroku SN z 27.04.2010 r., II UK 329/09, LEX nr 987730).

Od 01.01.1985 r. obowiązywała uchwała Nr 123 Rady Ministrów z 03.09.1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych (M.P. nr 23, poz. 157 ze zm., dalej uchwała w sprawie zasad podejmowania pracy).

Uchwała w sprawie zasad podejmowania pracy razem z zarządzeniem Ministra Finansów z 27.12.1984 r. w sprawie zasad ustalania wysokości i trybu przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat (M.P. nr 30, poz. 208 ze zm., dalej zarządzenie), uzupełniając się wzajemnie, tworzyły spójną regulację, z której wypływał obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia obywateli polskich skierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

Stosownie do treści § 6 ust. 2 uchwały w sprawie zasad podejmowania pracy, w brzmieniu obowiązującym od 28.11.1985 r., jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto ZUS w celu refundacji kosztów świadczeń z ubezpieczenia społecznego miesięcznie kwotę w złotych, odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce społecznej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym.

W myśl art. 26 pkt 2, obowiązującej od 31.12.1989 r. do 30.11.1991 r., ustawy z 29.12.1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. nr 75, poz. 446 ze zm., nazywanej dalej ustawą o zatrudnieniu) zatrudnienie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych jest realizowane na podstawie umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

Przepis art. 29 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu stanowił, że jednostka kierująca, realizująca zatrudnienie na podstawie umów, o których mowa w art. 26 pkt 2, jest obowiązana przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składkę na ubezpieczenie społeczne za każdą osobę skierowaną do pracy za granicą, wymierzona od przeciętnego wynagrodzenia w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce.

Tym samym Sąd Okręgowy stwierdził, że zasadne jest przyjęcie, iż w spornym okresie (...) sp. z o.o. w W. jako jednostka kierująca opłacała składki na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości wskazanej, kolejno: w treści § 6 ust. 2 uchwały w sprawie zasad podejmowania pracy w brzmieniu obowiązującym od 28.11.1985 r. i w treści art. 29 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy stwierdził, że sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w W. u pracodawców zagranicznych jest okresem składkowym, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy emerytalnej. Okresem składkowym jest również uznany za taki przez ZUS okres od 01.07.2002 r. do 31.10.2007 r., za który ubezpieczony samodzielnie opłacał dobrowolne składki na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Okręgowy stwierdził, że dla rozstrzygnięcia sprawy konieczne było również ustalenie, czy praca ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia za granicą u pracodawcy zagranicznego stanowi pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (por. wyrok SN z 13.03.2012 r., II UK 164/11, LEX nr 1171289).

Stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, mogące z wiekiem z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, stawiające przed pracownikami - mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej - wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony wykonywał w spornym okresie pracę za granicą na statku morskim w żegludze międzynarodowej u pracodawcy zagranicznego, wobec czego świadczył pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w poz. 23

„Prace na statkach żeglugi morskiej” wykazu prac w szczególnych warunkach, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd Okręgowy stwierdził zatem, iż pracę tę uznać należy za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Do wymaganego przez art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych na dzień wejścia tej ustawy w życie, tj. na dzień 01.01.2009 r. co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych podlegają zaliczeniu te okresy wykonywania prac w szczególnych warunkach za granicą u pracodawców zagranicznych, które stanowią okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy emerytalnej, co ma miejsce w przedmiotowej sprawie.

Nadto, w okresie od 01.07.2002 r. do 28.08.2007 r. ubezpieczony dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne, kontynuując opłacanie składek od 25.08.2007 r. do 31.10.2007 r. (k. 228 akt emerytalnych). W tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę kucharza na statkach armatorów zagranicznych (kwestionariusz k. 13 akt ZUS, zeznania ubezpieczonego). Zatem w tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, o której mowa w ustawie o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy stwierdził, że po doliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uznanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy za granicą u pracodawcy zagranicznego, łączny okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, na dzień 01.01.2009 r., przekracza wymagane 15 lat.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury pomostowej.

W konkluzji, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz cytowanych wyżej przepisów, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od miesiąca złożenia wniosku.

Na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem pozwany dysponował pełną dokumentacją umożliwiającą mu wydanie prawidłowej decyzji, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 wyroku. Organ rentowy posiadał bowiem wszystkie dokumenty pozwalające na ustalenie okoliczności istotnych dla ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury pomostowej i miał możliwość wydania prawidłowej decyzji.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając naruszenie art. 49 oraz art. 51 ustawy z dnia 19.12.2008 r. w związku z art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz. U. nr 237, poz. 1656) poprzez przyjęcie, iż ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, tj. pkt I i III i oddalenie odwołania, a ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku w całości, tj. pkt I i II, i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Uzasadniając apelację pozwany podał, że ubezpieczony po dniu 31.12.2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach, w związku z tym jego uprawnienia do emerytury pomostowej należy rozpatrywać na podstawie art. 49 ustawy. Do pracy w szczególnych warunkach Sąd uwzględnił okresy od 06.06.1989 r. do 26.03.1990 r. (9 miesięcy i 21 dni), od 16.11.1990 r. do 18.08.1991 r. (9 miesięcy i 3 dni), za pośrednictwem (...) sp. z o.o. w W. oraz okres od 01.07.2002 r. do 31.10.2007 r. (5 lat, 4 miesiące), kiedy ubezpieczony zatrudniony był u armatorów zagranicznych na statkach żeglugi morskiej i stwierdził, iż ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach wskazaną w pkt 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, stanowiącego wykaz prac w szczególnych warunkach, tj. prace na statkach żeglugi morskiej. W okresie podlegania ubezpieczeniu dobrowolnemu ubezpieczony zatrudniony był jako kucharz na statkach żeglugi morskiej.

Jak wynika z ustaleń Sądu, ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako członek załóg statków, na których był zatrudniony.

Zdaniem apelującego, z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy wynika, iż ubezpieczony nie był związany stosunkiem pracy z (...) Spółka z o.o. w W. oraz w czasie podlegania ubezpieczeniu dobrowolnemu. Ubezpieczony pracował na statkach obcych bander. Zgodnie z art. 4 ustawy pomostowej prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi. Z kolei w art. 2 pkt 2 wskazane zostało, iż za płatnika składek należy rozumieć pracodawcę. Definicja ubezpieczonego wskazana została w art. 2 pkt 3, który odnosi się do art. 6 ust. 1 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963). Oznacza ona ubezpieczonego podlegającego ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, a także ubezpieczonego, który przed dniem wejścia w życie ustawy z tytułu takiej pracy podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu. Art. 6 ust. 1 ustawy systemowej stwierdza, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Ubezpieczony w spornym okresie nie pozostawał w stosunku pracy, w związku z tym brak jest podstaw do przyznania do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia i rozważania poczynione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oraz przyjmując je za własne co oznacza, że nie zachodzi konieczność ich szczegółowego powtarzania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27.03.2012 r., III UK 75/11, LEX nr 1213419; z 14.05.2010 r., II CSK 545/09, LEX nr 602684; z 27.04.2010 r., II PK 312/09, LEX nr 602700; z 20.01.2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829; z 08.10.1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 nr 3, poz. 60).

Odnosząc się do zarzutów zawartych w apelacji należy na wstępie podkreślić, że pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu uwzględnienia okresów od 06.06.1989 r. do 26.03.1990 r. i od 16.11.1990 r. do 18.08.1991 r. jedynie dlatego, że o pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach zaświadczył (...) sp. z o.o., który nie był pracodawcą ubezpieczonego, jednocześnie wskazując, że ubezpieczony „był jedynie zatrudniony” za pośrednictwem tej spółki u obcego armatora i spółki tej nie można uznać za płatnika składek oraz za podmiot uprawniony do wystawienia zaświadczeń na podstawie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych (odpowiedź na odwołanie – k. 5). Ponadto pozwany wywodził, że brak jest podstaw do uwzględnienia do pracy w szczególnych warunkach okresu od 01.07.2002 r. do 31.10.2007 r. z tytułu podlegania ubezpieczeniu dobrowolnemu (odpowiedź na odwołanie – k. 5).

Z całą mocą należy podkreślić, że zarówno w zaskarżonej decyzji, jak i w odwołaniu pozwany organ rentowy nie podnosił zarzutu jakoby ubezpieczony wykonując pracę zagranicą świadczył ją na innej podstawie niż stosunek pracy. Takiej okoliczności organ rentowy nie podnosił w zarówno w postępowaniu administracyjnym przy rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego o emeryturę pomostową, jak i w toku całego postępowania przed Sądem I instancji.

Na rozprawie w dniu 18.07.2016 r. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania ubezpieczonego, który zeznał, że pracując zagranicą świadczył pracę na statkach (tankowce o wyporności 25 tys ton) na stanowisku kucharza. Jego praca polegała na przygotowywaniu posiłków dla około 30 marynarzy tego statku. Ubezpieczony pływał na statkach na kursach po całym świecie (w żegludze morskiej). Przez cały okres pracy ubezpieczonego na statkach wykonywał on swoją pracę na identycznych warunkach na stanowisku kucharza – zarówno przed 1991 r. jak i później, czyli aż do 2007 r., kiedy ubezpieczony uległ wypadkowi. Wcześniej, gdy ubezpieczony pracował w (...) pracował jako steward. Ubezpieczony po zdobyciu kwalifikacji kucharza pełnomorskiego pracował już na stanowisku kucharz. Od 2002 r. do 2007 r. ubezpieczony opłacał sam składki na swoje ubezpieczenie społeczne (tzn. opłacała żona ubezpieczonego, gdyż on w tym okresie pracował na morzu). Także w tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę na takich samych zasadach jako kucharz na statkach (dowód: przesłuchanie ubezpieczonego na nośniku danych elektronicznych na k. 30).

Organ rentowy w toku rozprawy przed Sądem Okręgowym nie podnosił żadnych okoliczności co do niepracowniczej podstawy prawnej zatrudnienia ubezpieczonego oraz nie zadał ubezpieczonemu żadnych pytań w toku jego przesłuchania.

Zgodnie z art. 6 § 2 k.p.c. strony postępowania obowiązani są przytaczać wszystkie okoliczności faktyczne bez zwłoki, aby postępowanie mogło być przeprowadzone sprawnie i szybko.

Według zaś art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Natomiast według art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Mając na uwadze powyższe normy postępowania cywilnego, należało stwierdzić, że organ rentowy odmawiając ubezpieczonemu uwzględnienia spornych okresów zatrudnienia winien był podnieść wszystkie okoliczności, które sprzeciwiają się zaliczeniu okresów pracy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W toku całego dotychczasowego postępowania organ rentowy nie podnosił okoliczności jakoby ubezpieczony nie wykonywał pracy w ramach stosunku pracy.

Zgodnie z art. 381 k.p.c. sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później.

W ocenie Sądu Apelacyjnego organ rentowy w apelacji powołał się na nowe okoliczności, które mógł i powinien był podnieść w toku postępowania pierwszoinstancyjnego. Dlatego też nowe fakty zgłoszone dopiero w apelacji należało pominąć.

Jedynie zatem na marginesie rozważań należy zauważyć, że z zeznań ubezpieczonego wynika, iż swoją pracę cały czas wykonywał na statkach w morzu, zajmując stanowisko kucharza, zaś do jego obowiązków należało przygotowanie posiłków dla około 30 osób będących załogą tego statku.

Z istoty charakteru pracy członka załogi statku morskiego wynika, że praca ubezpieczonego nie mogła być wykonywana na innej podstawie niż stosunek pracy (czyli musiała odpowiadać cechom, o jakich stanowi art. 22 § 1 k.p.), gdyż ubezpieczony był pozbawiony możliwości dysponowania swoim czasem (praktycznie cały czas pozostawał do dyspozycji pracodawcy), zajmowane stanowisko pracy (kucharz) wymagało od ubezpieczonego pracy w stałych warunkach (wykonywanie cyklicznie powtarzających się czynności w z góry określonym czasie – przygotowywanie posiłków), typowych dla pracy wykonywanej przez osobę zatrudnioną na podstawie stosunku pracy.

Powyższe oznacza, że nie można mieć żadnych wątpliwości, że ubezpieczony w spornych okresach pracował w ramach stosunku pracy, a ponadto – co zostało prawidłowo przedstawione przez Sąd I instancji – za cały okres objęty sporem zostały uiszczone składki na ubezpieczenia społeczne.

Warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej normuje art. 4 oraz art. 49 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. nr 237, poz. 1656 ze zm.). Przepis art. 4 ustawy nie ma zastosowania, a to wobec faktu, że ubezpieczony po dniu 01.01.2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy. Przepis art. 49 ustawy ma natomiast charakter przepisu dostosowawczego i jego zadaniem jest umożliwienie przejścia na emeryturę pomostową osobom, które po dniu wejścia w życie ustawy nie spełniły warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonej w wykazach 1 i 2. W dniu wejścia w życie spełniły jednak wszystkie pozostałe warunki.

Przedmiotem sporu było wyłącznie spełnienie przez ubezpieczonego przesłanki wymaganego dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. W ramach powyższego konieczne było rozstrzygnięcie, czy do stażu pracy w warunkach szczególnych można ubezpieczonemu zaliczyć sporne okresy zatrudnienia u armatorów zagranicznych za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w W..

Pozwany nie kwestionował, że w powyższych okresach uiszczono składki na ubezpieczenie społeczne i okresy te zostały uwzględnione jako składkowe.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stosowanego z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. W myśl zaś ust. 2 art. 6 ustawy, stosowanego także z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15.11.1991 r. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek) obywateli polskich za granicą - u innych pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Stosownie natomiast do przepisu § 6 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 123 z 03.09.1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych (M.P. Nr 23, poz. 157 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym od 28.11.1985 r., jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto ZUS miesięcznie kwotę w złotych odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce uspołecznionej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym, po to, aby zrefundować koszty świadczeń z ubezpieczenia społecznego (§ 6 ust. 2). Zgodnie z przepisem § 6 ust. 3 uchwały, jednostka kierująca obowiązana była potwierdzać okresy zatrudnienia za granicą, za które dokonała wpłat na rzecz ZUS – dla celów ubezpieczenia społecznego. Zasady ustalania wysokości i tryb przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat, normowało zarządzenie Ministra Finansów z 27.12.1984 r. (M.P. Nr 30, poz. 208 ze zm.), którego przepisy dotyczyły umów zawartych po wejściu w życie uchwały Rady Ministrów nr 123 (§ 5 ust. 1). Stosownie do przepisu § 4 pkt 3 zarządzenia jednostka kierująca część kwot pochodzących ze środków wpłaconych przez obywatela pracującego za granicą, była zobowiązana wpłacić na rzecz ZUS z tytułu uprawnień do emerytur i rent.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z 27.04.2010 r., II UK 328/2009 (Lex Polonica nr 2444470) oraz z 01.06.2010 r., II UK 5/2010 (LEX nr 589882), okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (np. obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu właściwemu dla pracowników pracodawcy zagranicznego w jego siedzibie za granicą lub w innym miejscu prowadzenia przezeń działalności). Stanowi to kontynuację linii orzeczniczej, że okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą wliczane są do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacenia składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych, chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi inaczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30.08.2001 r., II UKN 500/2000, OSNP 2003/10, poz. 258), oraz że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego, jeżeli są one uznane za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z 05.03.2003 r., II UK 196/2002, OSNP 2004/8, poz. 144).

W uzasadnieniu wyroku z 01.06.2010 r., II UK 5/10, Sąd Najwyższy wskazał, że jeśli z miarodajnych ustaleń faktycznych wynika, że ubezpieczony był kierowany do prac za granicą i opłacał dobrowolne składki na pracownicze ubezpieczenie społeczne, nie powinno być spornym, że okresy zatrudnienia za granicą u armatorów zagranicznych były okresami wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach o takim samym charakterze prawnym (stosunków pracy) jak okresy wykonywania pracy marynarza u armatorów polskich. Charakter prawny pracowniczego zatrudnienia marynarzy, które polega na wykonywaniu na statkach morskich odpłatnej pracy szczególnie podporządkowanej, mógłby być podważony tylko wtedy, gdyby z ustalonych okoliczności sprawy

wynikało, że sporna praca była świadczona nieodpłatnie, np. w ramach uprawiania turystyki albo przy braku pracowniczego podporządkowania (np. na własnym statku morskim lub jako podmiot świadczący usługi artystyczne lub inne), na co nie wskazywały jakiegokolwiek ustalone okoliczności sprawy.

Zarówno rodzaj świadczonej przez ubezpieczonego pracy jak i pracowniczy charakter zatrudnienia marynarza w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, potwierdza pozycja 4 wymieniona w wykazie A, Działu VIII rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r., który obejmuje pracowników wpisanych na listę członków załogi statków morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym. Przepisy tego rozporządzenia nie wymagają, aby taka praca była świadczona na polskich statkach morskich w żegludze międzynarodowej za czym przemawia fakt, iż podobne zastrzeżenie uczyniono w odniesieniu do marynarzy zatrudnionych w polskim ratownictwie okrętowym.

Ponadto Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21.01.2010 r., II UK 162/09 (LEX nr 583806) wskazał, że charakter świadczenia pracy „członka załogi statku morskiego”, a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.). Jest to praca podporządkowana i wykonywana odpłatnie, a więc ma cechy pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Można oczywiście wyobrazić sobie świadczenie takiej pracy nieodpłatnie lub w sposób niepodporządkowany, ale jakiegokolwiek okoliczności faktyczne ustalone w sprawie na to nie wskazywały. Uprawnione było więc przyjęcie, że ubezpieczony odpłatnie świadczył pracę podporządkowaną, tym bardziej że organ rentowy - nawet, jeżeli tych faktów nie przyznawał (art. 229 k.p.c.) - to w każdym razie im nie zaprzeczał (art. 230 k.p.c.). Organ rentowy, jeżeli uważał, że ubezpieczony jako członek załogi statków morskich zatrudniony u armatorów zagranicznych, świadczył pracę na podstawie stosunku prawnego niespełniającego cech stosunku pracy, powinien w tym zakresie przedstawić odpowiednie twierdzenia faktyczne i wnioski dowodowe (art. 232 zdanie pierwsze k.p.c.).

W niniejszej sprawie pozwany organ rentowy nie zakwestionował skutecznie, że ubezpieczony w spornych okresach był pracownikiem, w związku z czym w ocenie Sądu Apelacyjnego ubezpieczony z całą pewnością w spornych okresach miał status pracownika, co wynika z charakteru pracy członka załogi na statku morskim w stałym systemie kontraktowym.

Podkreślić należy, że istotą stosunku pracy jest świadczenie przez pracownika na rzecz pracodawcy pracy dobrowolnie podporządkowanej. Zgodnie bowiem z art. 22 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach zakreślonych zawartą umową.

W świetle przedstawionych rozważań oczywistym jest, że osoba wykonująca zatrudnienie na statku, podlega podporządkowaniu i nadzorowi ze strony bezpośredniego przełożonego. Wykonuje ona pracę w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę i nie możliwym jest jego zmiana, co wynika już z samego faktu przebywania na jednostce pływającej obcej bandery.

Dodatkowo wskazać należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12.03.2010 r., II UK 286/09 (OSNP 2011/17-18/237) wskazał, iż dobrowolny charakter ubezpieczenia pracownika zatrudnionego u zagranicznego pracodawcy nie świadczy, że zatrudnienie to nie mogło odbywać się w ramach stosunku pracy.

Żaden z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie różnicuje możliwości uwzględniania okresu zatrudnienia u zagranicznego armatora do stażu „ogólnego” lub „szczególnego” przy ustalaniu prawa do emerytury przewidzianej w art. 32 tej ustawy na warunkach określonych w rozporządzeniu z dnia 07.02.1983 r., a to ostatnie ustanawia wyłącznie wymaganie zaliczania do okresów pracy uzasadniających prawo do świadczeń na określonych w nim zasadach tylko takich okresów, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że brak jest podstaw prawnych do niewliczania do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania pracy za granicą u pracodawcy

zagranicznego, jeżeli okresy te zostały uznane za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.11.2009 r., II UK 108/09, OSNP 2011/11-12/163).

W świetle przepisów prawa polskiego - ustawa z dnia 29.12.1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446 ze zm.), następnie ustawa z dnia 16.10.1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457 ze zm.), uchyloną następnie ustawą z dnia 14.12.1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 514 ze zm.) - dobrowolne opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne nie sprzeciwiało się uwzględnieniu udokumentowanego zatrudnienia u armatora zagranicznego przy ustalaniu uprawnień emerytalnych ubezpieczonego, zwłaszcza gdy ubezpieczony świadczył pracę u armatorów zagranicznych na podstawie stosunku pracy jako członek załogi statku morskiego, który wykonywał odpłatnie pracę podporządkowaną. Okresy wykonywania takiej pracy powinny zostać ubezpieczonemu zaliczone do okresów pracy w szczególnych warunkach, uprawniających go do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego bez znaczenia dla oceny prawa ubezpieczonego do emerytury pomostowej pozostaje okoliczność, że podmiotów kierujących wnioskodawcę do pracy za granicą nie można uznać za podmioty uprawnione do wystawienia zaświadczenia, o jakim mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych ani za płatników składek, o których mowa w art. 2 tejże ustawy, jak również że ubezpieczonego z (...) nie łączył stosunek pracy. Przedmiotowe zaświadczenia służą jednostce organizacyjnej ZUS do ustalenia faktów ubezpieczeniowych – okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 01.01.2009 r. Takie zaświadczenie stanowi jedynie domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Dla samego zaś uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego w przypadku pracowników kierowanych do pracy za granicą, rolę właściwego i wystarczającego dowodu wykazującego okoliczność zatrudnienia w warunkach szczególnych spełniają odpowiednie zaświadczenia wydawane przez jednostki kierujące do pracy u zagranicznych armatorów (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 14.05.2014 r., II UK 465/13).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ubezpieczony bezsprzecznie wykonywał w spornych okresach pracę na stanowisku kucharza na statkach żeglugi morskiej, a zatem świadczył pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w poz. 23 „Prace na statkach żeglugi morskiej” wykazu prac w szczególnych warunkach, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Pracę tę uznać należy za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okres wykonywania tejże pracy zostały odprowadzone w kraju, zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, składki na zaopatrzenie emerytalne ubezpieczonego, co nie było w toku procesu kwestionowane. Oczywistym jest również, z uwagi na specyfikę pracy na morzu, że skarżący wykonywał ją stale i w ramach pełnego etatu (odizolowane miejsce pracy, a zarazem miejsce pobytu). Ubezpieczony zatem spełnił przesłankę posiadania na dzień wejścia w życie ustawy 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych przekracza wymagany ustawowo okres 15 lat.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, iż Sąd I instancji prawidłowo stwierdził, że sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonego za granicą u pracodawców zagranicznych za pośrednictwem podmiotów kierujących, stanowią okresy składkowe, za które były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce, a zatem podlegają one zaliczeniu na poczet zarówno ogólnego stażu pracy, jak i stażu pracy w warunkach szczególnych.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

SSA Barbara Mazur SSA Maciej Piankowski SSA Michał Bober